

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) ที่ศึกษาผลก่อนและหลัง การใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพให้กับตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการวิจัย กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 127 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย การกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว M.P.I. (The Maudsley Personality Inventory) ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 127 คน

2. นำรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าเกณฑ์การทดลองโดยกลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนน M.P.I. ระดับต่ำ ซึ่งมีคะแนนเปอร์เซนต์ที่ 1-25 ที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากมาตรฐานค่าจากอาจารย์ผู้สอน เพื่อนำเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 36 คน

3. นำนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 36 คน มาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยการจับฉลาก (Fishbowl Method) และกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง โดยใช้กระบวนการกลุ่มจำนวน 12 คน กิจกรรมศิลปะ จำนวน 12 คน เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เป็นแบบวัดบุคลิกภาพ M.P.I. (The Maudsley Personality Inventory) และมาตรฐานค่าจากอาจารย์ผู้สอน ของเฮช.เจ.ไอเซนค์ (H.J.Eysenck, 1959) ซึ่งสร้างโดย แฮรี่ การ์ดิเนอร์(Harry Gardiner) ประกอบด้วย 2 สเกล คือ สเกลวัดบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-แสดงตัว (Introversion-Extroversion Scale) ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบเฉพาะสเกลที่ใช้วัดบุคลิกภาพด้านเก็บตัว-แสดงตัว มาใช้เพียงสเกลเดียวเท่านั้น (อุไร สิงห์โต, 2521)

หลักการให้คะแนนมี 2 กรณี

กรณีที่ 1 ในข้อความที่มีความหมายเชิงนิมิต (Positive) ซึ่งมีอยู่ 16 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-6, 10, 13, 14, 16, 17, 19, 21-24 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบในช่อง ใช่ ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง ไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

กรณีที่ 2 ในข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ (Negative) ซึ่งมีอยู่ 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7-9, 11, 12, 15, 18 และข้อ 20 การให้คะแนนจะตรงกันข้ามกับกรณีที่แรก คือ

ถ้าตอบในช่อง ใช่ ให้ 0 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง ไม่ใช่ ให้ 2 คะแนน

เบนดิก (Bendig, 1975 อ้างถึงใน อุไร สิงห์โต, 2521) ได้หาความเที่ยงโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) มีค่าระหว่าง .64-.78 และหาความเชื่อมั่นโดยวิธี Kuder-Richardson Reliability จะได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .75-.85 และวนิช สุธารัตน์ หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .815 ในการทําวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ

ข. โปรแกรมกระบวนการกลุ่ม และกิจกรรมศิลปะ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

- ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ จากทฤษฎี เอกสาร และตำราต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมให้ เหมาะสม กับกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพด้านเก็บตัว

- ดำเนินการสร้างและพัฒนาโปรแกรม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการทาวิจัยแล้วนำ โปรแกรมกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและศิลปะ ตรวจสอบ ความเหมาะสมของโปรแกรม

- นำโปรแกรมกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ที่ผ่านความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจริง เพื่อพิจารณาความ เหมาะสมและข้อบกพร่องของโปรแกรม จากนั้นนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติใน การทาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

โปรแกรมกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ

ในการใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ จำนวนกิจกรรมละ 10 ครั้งนั้น ผู้วิจัย ได้จัดกิจกรรมเป็น 4 ระยะ ดังที่ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้จัดระยะไว้ ตามลำดับพอสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ ยอมรับความแตกต่างและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างลักษณะนิสัยกล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม

ระยะที่ 3 การตระหนักถึงบทบาทของตนเอง

ระยะที่ 4 การประเมินผล

3.2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

เนื่องจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว M.P.I. (The Maudsley Personality Inventory) ผู้วิจัยได้ดัดแปลงและปรับปรุงโครงสร้างมาจาก อุไร สิงห์โต (2521) โปรแกรมการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างและพัฒนา ขึ้นโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมเครื่องมือ

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ดัดแปลงและปรับปรุงแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว ให้ครอบคลุมเนื้อหา

และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ผู้วิจัยศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ จาก ทฤษฎี เอกสารและตำราต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมให้ เหมาะสมกับกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพด้านเก็บตัว

- นำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว หาความเที่ยง (Reliability) และ โปรแกรมกระบวนการกลุ่ม หาความตรงเชิงทฤษฎีและกิจกรรมศิลปะ หาความตรงเชิงทฤษฎี

2) การหาความเที่ยง และความตรง

- การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และพัฒนาโปรแกรม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยแล้วว่า โปรแกรมกระบวนการกลุ่มและ กิจกรรมศิลปะ ปรึกษากับคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยากระบวนการกลุ่มและศิลปะรวม 9 ท่าน(ชื่อในภาคผนวก) เพื่อ ตรวจสอบความเป็นปรนัยของคำถามและกิจกรรม การแก้ไข สำนวนที่ใช้ในแบบสำรวจให้ครอบคลุม เนื้อหาความชัดเจนและความเหมาะสมยิ่งขึ้น

- นำโปรแกรมกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ที่ผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจริงเพื่อพิจารณา ความเหมาะสมและข้อบกพร่องของโปรแกรม จากนั้นนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไป ปฏิบัติในการทำวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

- ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .75 ด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ (Test-Retest)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำจดหมายแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปยังโรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม เพื่อขอความร่วมมือในการให้นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 127 คน

3.3.2 แจกแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว M.P.I. โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และ วิธีการตอบแบบสอบถาม

3.3.3 รับแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว M.P.I. ขึ้นและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบทดสอบ พบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 127 คน ตอบแบบทดสอบได้ถูกต้องครบถ้วน จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 93.70

3.3.4 นำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพและนํามาตรประมาณค่า ไปให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำชั้นประเมินบุคลิกภาพของนักเรียน จากนั้นตรวจคะแนนบุคลิกภาพแล้วเปลี่ยนคะแนน M.P.I. ที่ได้เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ โดยใช้คะแนนเปอร์เซ็นต์เป็นหลัก เพื่อแบ่งนักเรียนทั้งหมดตามชนิดของบุคลิกภาพดังต่อไปนี้ (อุไร สิงห์โต, 2521)

- 1) นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) ได้แก่พวกที่ได้คะแนน M.P.I. ระดับต่ำ ซึ่งมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ระหว่าง 1-25
- 2) นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบปกติ (Ambivert) ได้แก่พวกที่ได้คะแนน M.P.I. ระดับปกติ ซึ่งมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ระหว่าง 26-75
- 3) นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) ได้แก่พวกที่ได้คะแนน M.P.I. ระดับสูง ซึ่งมีคะแนนเปอร์เซ็นต์ระหว่าง 76-99

จากนั้นนำรายชื่อนักเรียนที่มีคะแนนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ไปให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำชั้น หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากมาตรประมาณค่าที่ได้จากอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน แล้วพิจารณาเลือกนักเรียนที่มีคะแนน M.P.I. ที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากมาตรประมาณค่า แล้วทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองกระบวนการกลุ่ม จำนวน 12 คน กิจกรรมศิลปะ จำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนน M.P.I. ของกลุ่มตัวอย่างไว้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

3.3.5 ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะนี้แตกต่างจากการเรียนการสอนในห้องเรียนทั่วไป คือ การให้สมาชิกได้แสดงออก มีการให้นักเรียนนำเสนอผลงานศิลปะและอธิบายถึงผลงานของตนให้เพื่อนฟัง นักเรียนคนอื่น ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง ที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นการเน้นทางด้านการกล้าแสดงออกและความเชื่อมั่นในตนเอง

จนสิ้นสุดการทดลอง หลังจากนั้นอีกหนึ่งสัปดาห์ จึงให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวอีกครั้งแล้วนำคะแนนที่ได้ทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

3.4 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) มีรูปแบบดังนี้

O ₁	X ₁	O ₂
O ₃	X ₂	O ₄
O ₅	C	O ₆

โดยที่ O₁ O₃ O₅ = คะแนนจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ M.P.I. และมาตรฐานค่าจากอาจารย์ผู้สอน ก่อนการทดลอง

O₂ O₄ O₆ = คะแนนจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ M.P.I. และมาตรฐานค่าจากอาจารย์ผู้สอน หลังการทดลอง

X₁ = โปรแกรมกระบวนการกลุ่ม

X₂ = โปรแกรมกิจกรรมศิลปะ

C = กลุ่มควบคุม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ ของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนด้วย The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างของค่าคะแนนจากผลของการกระทำ (Treatment) ต่อกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (Gibbons, 1976)